

Ansvarig för dokumentet: _____

Datum för uppföljning: _____

Lokal rutin för att identifiera och handlägga våldsutsatta vuxna och barn samt barn som bevittnat våld

Syfte

I Socialstyrelsens föreskrift om våld i nära relationer (HSFL-FS 2022:39) framgår att vårdgivaren ska fastställa rutiner för när och hur personalen ska ställa frågor om våld för att upptäcka våldsutsatta och barn som bevittnat våld som behöver vård. Personal ska vara trygga i att våga fråga om våld och veta hur de ska hantera svaret.

Omfattning (Skriv in namn på verksamheten som rutin avser)

Lokal rutin (Vägledning och information finns i slutet av dokumentet)

Att fråga om erfarenheter av våld:

1. För att våldsutsatthet ska upptäckas krävs att personal ställer frågor om våld. Hos oss ställer vi frågor om våld till följande patientgrupper:

☐ Frågar alla patienter på rutin	☐ Skador och trauman
☐ Sjukskriven mer än t. ex. 3 veckor	☐ Mångsökare
☐ Långvarig eller diffus smärtproblematik	☐ Kontrollerande medföljande
☐ Psykisk ohälsa	☐ Annan indikation (möjlighet till frisvar i rutan)
☐ Riskbruk eller missbruksproblematik	

2. Vid följande tillfällen frågar vi om våldsutsatthet: (det gör inget om vi frågar vid flera tillfällen då patient kanske inte är redo att berätta vid första tillfället som frågan ställs)

- Första telefonkontakt (försäkra dig om att patient är ensam/kan tala ostört)
- Vid nybesök/kartläggning
- Vid ettårsuppföljning (vid långvarig kontakt)
- Annat (möjlighet till frisvar i rutan)

Följande personalkategorier ska ställa frågor om våld i vår verksamhet:

3. Följande personalkategorier ska ställa frågor om våld i vår verksamhet:

☐ Läkare	☐ Barnmorskor
☐ Sjuksköterskor	☐ Dietister
☐ Undersköterskor	☐ Tandläkare
☐ Psykologer	☐ Tandsköterskor
☐ Kuratorer	☐ Tandhygienister
☐ Vård/Rehabsamordnare	☐ _____
☐ Logoped	☐ _____
☐ Fysioterapeuter/sjukgymnaster	☐ _____
☐ Arbetsterapeuter	

Vi ställer frågor om våld på följande sätt:

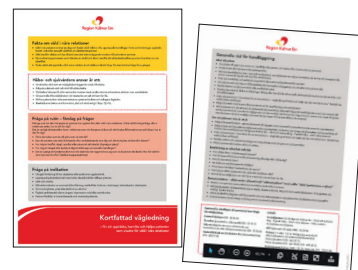
4. (vid användande av formulär: låt patient svara på papper, följ upp muntligt, dokumentera i journalsystem, strimla formuläret)

- Formulär (ta kontakt med samordnare för Våld i nära relationer för tips om formulär)
- Vi formulerar egna frågor anpassade till verksamheten.
- Annat (möjlighet till frisvar i rutan)

Vid bekräftad våldutsatthet:

5. Se webbplats Vårdgivare i Kalmar län, Våld i nära relationer, kortfattad vägledning

Tillägg utifrån lokala förutsättningar (möjlighet till frisvar i rutan)

Kortfattad vägledning

Orosanmälan

- Om en våldsutsatt eller våldsutövare har barn under 18 år ska orosanmälan skickas till socialtjänsten oavsett om barnet har blivit utsatt för våld eller inte (socialtjänstlagen kap 14 §1).
- Följ era ordinarie rutiner kring orosanmälan vid misstanke om barn som far illa.
- Person som misstänks för brott mot barn (misshandel, sexuella övergrepp och/eller hedersrelaterat våld och förtryck) ska inte informeras om att anmälan görs.

Noteringar för enheten (möjlighet till frisvar i rutan)

Barns rätt till information, råd och stöd

- Personal har kännedom om innehåll i checklista barn som anhöriga
Se webbplats Vårdgivare i Kalmar län, barn som anhöriga.

Noteringar för enheten (möjlighet till frisvar i rutan)

Kvalitetssäkring

Ny personal introduceras om våld i nära relationer och kopplingen till ohälsa enligt följande:

- Ny personal får gå webutbildning (kompetensportalen utbildning om våld vilken är anpassad för hälso- och sjukvård eller ”webkurs om våld”)
- Får genomgång av enhetens rutiner avseende våld i nära relationer
- Annat (möjlighet till frisvar i rutan)

Vägledning och information

Om våld i nära relationer

- Våld i nära relation är mer än slag och fysiskt våld. Våld är ofta upprepade handlingar i form av kränkningar, psykiskt, fysiskt- och/eller sexuellt våld från en närstående person.
- Våld medför ohälsa och kan ibland vara den bakomliggande orsaken till patientens symtom.
- Våldsutsatta finns i alla åldrar och samhällsgrupper, detsamma gäller våldsutövare.

Hälso- och sjukvårdens ansvar är att:

- Ha kunskap om våld och dess koppling till ohälsa.
- Undersöka våld som en möjlig bakomliggande orsak till patientens ohälsa.
- Erbjuder adekvat vård och stöd till våldsutsatta och barn som bevittnat våld.
- Vid behov hänvisa till, eller samordna insatser med, andra interna och externa aktörer, t.ex. psykiatri eller socialtjänst.
- Orosanmäla till socialtjänsten vid misstanke om att ett barn far illa.
- Utföra patientsäker dokumentation av symtom/tecken och vidtagna åtgärder.
- Beakta barns behov av information, råd och stöd enligt 5 kap. 7§ HSL.
- Ha rutiner för ovanstående.

Se webbplats Vårdgivare i Kalmar län, Våld i nära relationer.

Utgå från att våldsutsatta sällan självmant berättar om våld – du behöver fråga

- Bästa sättet att upptäcka våld i nära relation är att ställa en direkt fråga. Du kan behöva fråga flera gånger.
- Normaliseringsprocessen medför att våldsutsatta inte alltid ser sig själva som utsatta för våld. Detta samt känslan av skuld och skam medför att våldsutsatta inte berättar om våldet.
- Att behandla t.ex. depression, långvariga smärttillstånd eller beroendesjukdomar utan att fråga om våldsutsatthet kan inte betraktas som god vård enligt Hälso- och sjukvårdslagen.
- För många våldsutsatta är mötet med hälso- och sjukvården eller tandvården en första och konkret möjlighet att få hjälp.

Dokumentation

- All information avseende våldsutsatthet ska dokumenteras i mall "våldsutsatthet" som är dold i e-tjänsten journalen på 1177.se
- Dokumentera fysiska skador (utseende, storlek) genom bilder och/eller kroppsskisser.
- Dokumentera symtom, tecken, observationer som framkommit under undersökning/samtal.
- Dokumentation i journal kan utgöra stödbevisning vid en ev. rättsprocess, ibland flera år efter att våldet inträffade.
- Dokumentera även våldsutsatthet som inte är pågående då det ofta har påverkan på hälsan.

Se webbplats Vårdgivare i Kalmar län, Journal som e-tjänst.